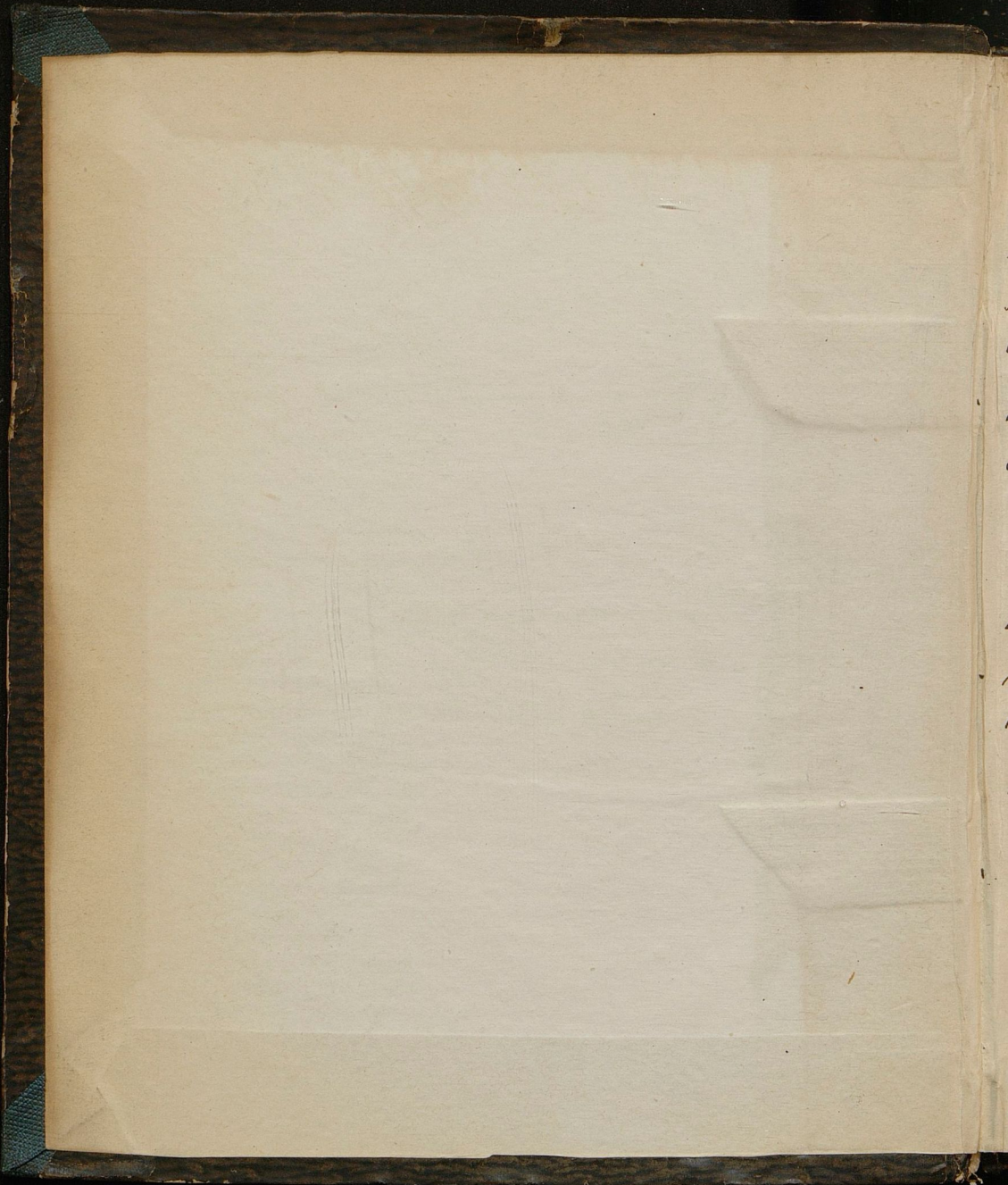

INDEX
DES
MOISES.
Par
M. de
Lamoignon.

LIGNI QUASSIÆ

EXAMEN

PRO LICENTIA

GRADUM, HONORES ATQUE PRIVILEGIA
DOCTORUM MEDICINÆ

RITE IMPETRANDA

SOLEMNI ERUDITORUM EXAMINI

PROPONIT

D. XXVI. SEPTEMBRIS MDCCLXXII.

PETRUS MICHAELIS PAARMANN

LUBECENSIS

H. L. Q. C.

ARGENTORATI ex Officina JONÆ LORENZ, Typogr.

Nomen rationalis & veri Medici qui tueri vult, eclecticum
potius agere decet, quam in verba alicujus jurare, ac
opinionibus cujusdam addictum esse.

LINNÆUS *de Sapore Medicamentorum*
Amœn. Acad. T. II. p. 367.

---

§. I.
INTROITUS.

INNOVANDI cupido & inclarefcendi
æftuans ardor, qui in medendi ar-
tem introduxit diverfiffimam sæpe
medicinam, ut facem accendit non raro compluri-
bus Medicinæ partibus, novaque nobis & fuma
æftumatione digna remedia præbuit, fic & sæpe ir-
ritum fuiffe, imo noxiam fœcundamque pravorum
tentaminum matrem apud omnes eft in confeflo.
Quod ut eo intimius pateat, rogamus benevolentem
A 2 lecto-

lectorem, ut seposita ira & studio perlustret atque expendat tot, quæ quotannis ex omnibus terræ plagis in medendi artem introducuntur remedia, quibus interim nec morborum imminuitur sæva tyrannis, nec major eas curandi exurgit facilitas.

Sic auspicantes, crederes forsan, nos jactabundas cujusdam foterii fontis, aut specifici cujusdam contra hos illosve morbos laudes in suos cancellos reducere velle; sed aliorum edocti exemplo omnium horum cum tot aliis sortem communem prævidemus, eumque adeo minus inevitabilem, cum quid de pluribus specificis statuendum sit, nec tiro Medicinæ ignorare possit. Altiora hinc petimus, argumentumque eligimus, præceptis quæ a tanti nominis Præceptoribus accepimus potius dignum, quam viribus nostris adæquatum. Novum quippe quoddam remedium examinare audemus, quod virtute non æquiparare solum, sed longe antecellere Peruvianum Corticem ajunt.

Est hoc remedium *Quassia lignum*, quod decem ante annos ex America in Europam delatum a Cel.
a Cel.

a Cel. LINNÆO primo (a) descriptum & tanti Viri laudibus mastratum, omnium hodie Medicorum attentionem in se rapit.

§. II.

HISTORIA.

Surinamensem regionem quæ est portio Gujanæ, tractus Amazonum in America Meridionali sub 6° longitudinis & 4° latitudinis borealis sita, (nam & historiam hujus remedii referre decet,) primam ejus efficaces virtutes expertam esse legitur apud BLOM (b) in Diff. Præsede Cel. LINNÆO habita, idque contra exasperantes putridas febres, eo magis huic coloniæ communes, quo exurentibus calidis solis radiis propior, fermentationi putridæ omnis generis majorem materiem præbet. Ex eodem quoque fonte haurimus, quod servus nigrita *Quassi* nomine omnium primus inter contubernales suos, ejus ope tanto cum successu fecerit pericula, ut & Domini in ejus remedio salutem petere non recusarint.

Sed, summo studio servus celavit arborem unde defumfit lignum, ita, ut nil nisi amor & obser-

(a) *Amœn. Acad.* T. VI. p. 416.

(b) *l. c.*

observantia in *Nobiliss.* Dominum DAHLBERG
Militum Protribunum in cujus focus domo ser-
 viebat eum potuerit impellere ut ei salutife-
 ram arborem detegeret. Hujus tunc tandem per-
 illustris Viri cura pervenit arcanum ad Cel. LINNÆUM,
 qui inventoris in honorem arborem *Quassiam* vocavit.

§. III.

LIGNI DESCRIPTIO.

Afferuntur ad nos sub *Quassia ligni* nomine,
 frusta ex radice desumpta & longitudine & crassitie
 insigniter variantia, satis ponderosa. Tecta, cor-
 tice ex gryseo albo, fissuris nonnunquam exulce-
 rato, qui tenuis est & cujus superficies interna &
 albescit & splendescit. Lignum ipsum album est &
 non nisi exsiccatione flavicat. In tenues lamellas
 facile dividi potest. Cohæret medulla cum albur-
 no, nullo modo ab eo distinguenda.

Odor tam corticis, quam ligni nullus percipi-
 tur. Sapor quam maxime penetrans & amarus est,
 ita, ut magis amarum nil possit excogitari. Quod
 vero & gratam amaritiam & stiptici nauseosi ab-
 sentiam

sentiam attinet, in quo cortici Chinæ præferri meretur, ut ajunt, id ego saltem nec in cortice Peruviano nec in Quassia ligno experiri potui; destitutus forsan organo gustus adeo exquisito, quo illi Viri excellere.

§. IV.

Descriptioni huic plane non congruum ligni fragmentum in suo musæo reservat *Celeber*. SPIELMANN, *Præceptor omni honoris cultu prosequendus*, quod batavus aromatopola remediorum exoticorum curiosus indagator tanquam solum verum & genuinum, in amicitia singulare solum ei misit.

Est hocce lignum, coloris multo profundioris, id est, cortex ex cinereo rufescit & lignum multo magis cinereum est, quam id quod antea descripsi; eo præterea sese adhuc distinguit, quod cortex verrucis evidenter flavis notatus, lignum multis foraminulis perforatum sit ubique & quod medullium ab albarno perfecte separatum conspiciatur. Odor nec in hoc frusto percipitur, sapor amarus multo minor observatur.

Quod-

Quodnam ergo Quassia lignum verum? non dubitamus prius huic præferre, cum magis conveniat cum LINNÆANA (c) descriptione, de cujus veritate nulli possumus dubitare, cum ad eum primum allatum fuerit, cumque ipsam arborem multis abhinc annis in *Horto Upsaliensi* colat. Omnes præterea qui de Quassia scripsere auctores (d) eam uti nos paragrapho superiore describunt.

Sed

(c) *l. c.*

(d) Scripsere de Quassia auctores, omnium primus *Ill. LINNÆUS* in *Aman. Acad. T. VI. anno 1763. Cel. TISSOTUS* post hunc 1768. in suo tractatu *de la santé des gens de lettres.* Eodem anno ipsissima LINNÆI verba in linguam gallicam versa inseruit BÜCHOZ, *Gazette salulaire* 1768. N°. 48. Omni æstimatione dignum est iudicium quod in VALMONT DE BOMARE *Dictionnaire raisonné universel d'histoire naturelle* T. IX. 1769. occurrit. Nec contemnendi duo tractatus de hoc remedio reperiendi in *Berlinischen Sammlungen* anni 1770. quorum prior *Exper. SCHLEGERO* debetur novisque observationibus suis sese commendat; posterior *Exp. SCHRADERI* est. De Quassia quoque verba injicit *Cel. GESNERUS* in *Samml. von Betracht. aus der Arzeneygelahr. und Naturkunde. Nördlingæ* 1771. Huic coætanea est *Pharmacopœa Helvetica. Basileæ* 1771. impressa de Quassia quoque verba faciens; iudicium quod de ea fertur in Præfatione magnum suum autorem redolet, & in ipso tractatu p. 143. occurrit aliqua circa Quassiam analysis chemica. Novissime de ea loquitur *Tomus XIII. Encyclopedie Oeconomique* ad litteram Q. Et omnes qui ad nostram cognitionem pervenerunt auctores!

Sed annon hocce lignum , est illud ipsum de quo loquitur SCHLEGER (e) & de quo refert, quod id jam quadraginta ante annos in Museo SEBAIANO viderit aliquis Medicus ex suis amicis & qui tunc jam eosdem ei effectus fuisse tributos asseruit? Eo id magis videtur probabile, cum *Vir Clarissimus* a quo *Venerandus Præceptor* id accepit, sibi comparaverit promptuarium Sebaianum, & nil sit quod nobis impediatur credere, id sic fuisse factum, præcipue cum teste Ill. HALLERO (f) triginta jam ante annos notum fuerit hocce lignum Surinamensibus.

In re tam incerta atque ambigua nil tamen statuere certi audemus, cum nec in *Theauri Sebaiani descriptione* (g), nec in alio ullo autore, quantum quidem novimus usque ad LINNÆUM (h), de hocce ligno aliquid occurrat.

§. V.

CHARACTER BOTANICUS.

Arboris sequentem dat LINNÆUS (i) descriptionem

(e) l. c.

(f) *Præf. ad Pharmac. Helv.* p. 10.

(g) *Theaur. Rer. natural. Amst.* 1734.

(i) p. 421. l. c.

(h) l. c.

nem, eamque partim ex florum racemo, fructu & foliis in spiritu vini conservatis, ab Ill. DAHLBERG sibi missis; quæ enim in Europam pervenere arbores nunquam flores protulere: partim ex arboribus quam multis abhinc annis Upsaliensis Hortus colit. Et conclusit *Vir illustris* illam ad *Decandras Monogynas* referendam esse, flore pentapetalo regulari præditam, calice pentaphyllo, brevissimo, foliolis ovatis instructo; nectario gaudens, quod squammæ quinque ovatæ, villosæ, basi filamentorum insertæ efformant; fructus constituitur a 5 capsulis ovatis, receptaculo carnosio, orbiculato insertis, quarum singulæ semen unicum globosum includunt.

Caulis teres est & cinereus, ramulis ultimis viridibus punctis impalpabilibus albis adspersis.

Folia pinnata sunt, alterna, petiolata, patentia. Petioli spithamæi sunt, marginati, membrana latiuscula contracta prope folia, terminati dein in mucronem mollem subulatum pubescentem.

Foliola trijuga seu quadrijuga sunt, sessilia, acuminata, lævia, glabra, digiti longitudine

gitudine, duorum pollicum latitudine, color viridis est, hyeme decidunt. Accedunt folia ad figuram lanceolato-ovalem integerrima & acuminata sunt.

Fructu capsulis quinque receptaculo carnosio infidentibus efformato ab omnibus reliquis generibus sub *Decandria monogynia* comprehensis differt.

Jure ergo LINNÆUS novo huic arborum generi, novum nomen dedit, cum a *Zygophyllo* quocum a Dno. ROLANDER (k) confundebatur fructu evidenter differat & nonnisi externam cum *Sapindis* formam habeat, pro cujus specie habebatur a Cel. LINNÆO (l) antequam fructificationem vidisset.

Secundum ordinem naturalem ad *Zizyphos* ADANSONII (m) ad *Gruinales* LINNÆI (n) refertur; num autem hæc *Illustr.* Autorum classes sint vere naturales mihi saltem non liquet.

§. VI.

MODUS AGENDI DETERMINATUR.

Quæritur nunc, quomodo agat *Quassia lignum*?

B 2

Diffici-

(k) v. LINNÆI l. c.

(l) *Ibid.*

(m) *Fam. des Plantes*, T. II, p. 332.

(n) *Ord. Natur.* N. XIV.

Difficilis quæstio, si deposito omni autoritatis præjudicio eam decidere juvenis debet; tentabimus tamen & ingenuitatis potius, quam profundæ doctrinæ specimen inaugurale sistemus.

Vario modo artis Machaoniæ cultores incesse pro detegendis variorum corporum naturalium qualitatibus.

Prima statim astrologorum, signatorumque ridicula cohors, ex varia externæ figuræ analogia, stellarumque influxu ad vires corporum concludens, eviluit hodie adeo, ut se risui exponeret, qui refutare eos vellet.

Non adeo contemnendi sunt Empirici. Solis experimentis hi sua superstruxere dogmata, nec potest *Cel. BRUNNERI* (o) effatum negari, quando dicit: » Plus contulisse barbaros ad augmentum medicinæ, quam omnium ætatum scholas, » & ejus mentis fuisse *Cel. TOURNEFORTIUM* (p) docent hæc ejus verba: » tout le travail des hommes n'a » encore rien produit de si assuré, que deux ou » trois

---

(o) *de Gland.* p. 149.

(p) *Præf. Hist. Pl. Paris.*

» trois drogues que les sauvages trouvent dans
» le bois. »

Botanicorum systematicorum ad quos licet pertineant magni nominis Viri, methodum eruendi virtutes corporum naturalium sequi non licet, cum vel evidenter falsum sit, omnibus alicujus generis speciebus competere easdem facultates; vel cum classes naturales vel ipso LINNÆO (q) non negante inventæ nondum sint.

Cum in » *gustu*, ut ait GALENUS (r) omnes si-
» militer gustabilium corporum particulæ in linguam
» incidunt, sensumque movent pro sua natura sin-
» gulæ; » hinc cum eo, ex effectu quem corpora
in linguam exferunt, ad eum quem in corpore edent concludimus.

At non ignoramus simul, quam insufficientis sit & hæcce methodus, & probe scimus, quod extent sæpe in corporibus naturalibus tales qualitates, quas solus gustus non dat detegere, Colocynthidis, Arsenici

B 3

(q) *Amœnit. Acad. T. I. de viribus Plantar.* p. 421.

(r) *de simpl. Med. fac. L. IV. Cap. 22.* Uti sumus Editione Venetiis edita Anno 1542.

nici, Saturninorum exemplo; hinc consultum fore duximus colligere ex omnibus, qui abhinc LINNÆO de *Quassia* scripsere, autoribus quæcunque de ejus virtute medica notarunt observata omnia, ut sic casto ratiocinio, quodnam de hocce ligno ferendum judicium sit, & nec in laude, nec in vituperio excedens eruamus. » Optimum sane est, teste GALENO (s), » per experientiam discretam facultates invenire, in hac enim falli non potest, » quamquam priusquam experientia virtutem agnoscas, gustus pleraque indicat. »

Chemici tandem etiam sua arte qualitates medicamentorum detegere annisi sunt; sed quis Medicorum in sua arte adeo est rudis? ut credat, quæ magna ignis vi extricantur principia, ea pariter & a nostra natura posse expelli. Nonne constat præterea omnes omnino plantas, si eas, quæ ad *Tetradynamiam* pertinent & paucas alias excipis, dum igne urgentur, eadem producta sistere? Notissima simul & verissima sunt *III. CHOMELII* (t) verba: » Près de deux mille Analyses de Plantes
» diffe-

(s) l. c.

(t) *Abregé des Plantes Usuelles. Discours Prelim. XXXVII.*

» différentes faites par les Chymistes de l'Acade-
 » mie Royale des Sciences ne nous ont appris au-
 » tre chose, si non qu'on tire de tous les végé-
 » taux une certaine quantité de liqueurs acides ;
 » plus ou moins d'huile essentielle ou fœtide ; de
 » sel fixe, volatile ou concret ; de phlegme infi-
 » pide & de terre ; & souvent presque les mêmes
 » principes & en même quantité des Plantes dont
 » les vertus sont très-différentes : ainsi ce travail
 » très-long & très-pénible a été une tentative in-
 » utile pour la découverte des effets des Plantes, &
 » n'a servi qu'à nous détromper des préjugés qu'on
 » pourroit avoir sur les avantages de ces Analyses. »

§. VII.

ANALYSIS CHEMICA.

Addimus hic Chemicam analysin, non ad
 eruendas Quassia virtutes, sed ut quænam ejus
 pars sit actuosa, & quænam iners & qua
 ratione utraque obtineat declaretur. Ean-
 dem ante nos jamjam operam navavit *Cel. SCHLE-*
GER (u) obtinuit ille ex Quassia drachmis sex,
extracti

(u) *Berlin, Samml. T. II, p. 157.*

extracti aquosi Grossum unum; nobis hac ex parte felicior, qui post septies repetitam coctionem unciae Quassiae integræ, qua tandem aqua nec ulterius flavo tingebatur colore, nec amaro imbuebatur sapore, non potuimus extricare plus quam drachmam dimidiam cum octo & viginti granis; differentia & a vario gradu, ad quem inspissatio protracta est, & a diversa ratione ponderis Berolinensis cum nostro forte petenda. Est hocce quod accepimus *extractum aquosum*, amaritudinis qua nihil penetrantius cogitari potest, consistentiæ pulverulentæ, humidiusculæ, cum aquam ex aëre eripiat, colore ex badio viridi tinctum. In *Pharmacopœa Helvetica* (*) occurrit ratio extracti, quod vini ope obtinetur, id cum præter partes gummosas etiam aliquid resinosarum foveat, nec non tartareas & quæ aliæ vino insunt, hinc nostro scopo minus respondet.

Pro extracto resinoso obtinendo affudimus reliquo ab extracto gummoso, ligno spiritum vini, qui digestus cum eo usque dum & color & sapor amarus disparuit, & abstractus dein dedit *Extracti resinosi*

(*) *Basil.* 1771. p. 143.

resinosi secundarii grana octodecim, coloris fusci, consistentiæ massæ pillularum, saporis amarissimi sed ad amaritiam extracti aquosi non accedentis.

Quo accuratius fit nostrum examen, recentis Quassiæ unciam unam quoque digestionem cum spiritu vini exposuimus, eaque aliquoties repetita, donec nempe omnem resinam solutam esse & gustus & color suspicari jusserint, obtinuimus post spiritus vini abstractionem grana novemdecim, extracti resinosi primi coloris badii, consistentiæ pulverulentæ & saporis amarissimi.

Num forte hocce lignum oleum quoddam æthereum contineat, humida eruere destillatione tentavimus, sed ejus absentiam, successus coincidens cum illa, quam *Cel. SCHLEGER* (*y*) instituit, experientia demonstravit.

§. VIII.

*AMARA INTENDUNT VIM CORDIS ET
ARTERiarUM.*

Amara intendere vim cordis & arteriarum, innumeris observationibus omne probavit ævum. » Omnia
C amara

(*y*) *l. c.*

amara esse calida” jamjam pronunciavit GALENUS (a)
nec id mirum, cum linguæ imposita ejus folliculos
ad frequentiores contractiones stimulent.

Sciunt omnes, præcipuam cordis arteriarumque
actionem a nervorum functione & muscularium fi-
brarum propria vi contractili pendere, stimulos ergo
quoscunque, hinc & amara actionem partium &
cum ea circulum sanguinis intendere. Nulli ergo
miramur, quod Quassia observante *Exp.* SCHLE-
GER (b) in sudoribus nocturnis tabidorum profue-
rit, primum sudorum foetorem correxerit, dein ipsam
eorum excretionem sustulerit, sine idcirco aucta fe-
bre, tussi, sputo. Nam vel pulmonis ulcus velis
abstergere, mechanico modo per fortiores circula-
tiones; vel resistere illi humorum degeneratio-
ni, quæ a pure in sanguinem resorpto producitur;
vel tandem vasa cutanea debilitata & hinc sudorem
transmittentia velis roborare, certe nostrum lignum
non potuit non esse utile, cum & circulationem
intendat, & antisepticum sit, ut infra patebit, &
debi-

(a) *de Simpl. Med. Fac. Lib. IV. Cap. 6. p. 692.*

(b) *Berlin. Samml. 1770. T. II. p. 160.*

debilitati vasorum occurrat: his præterea roboratis
 ingesta nociva non modo præparantur & excernuntur,
 sed & nutrimenta plus excoquantur, & in nostram
 naturam vertuntur. En magni HOFFMANNI (c)
 verba: » Amarorum maxima in promovendo chy-
 » lificationis negotio virtus est, dum acorem ob-
 » tundunt, viscidum abstergunt, & alvinas excre-
 » tiones insigniter adjuvant. » De vi solvendi ama-
 ri, quam & in hoc casu manifestavit lignum nostrum
 Quassia, hujus loci non est differere, id modo ad-
 dere liceat, de quo fusius etiam infra loquemur,
 quod nempe fudor foetidus non debuerit non cedere
 medicamento, quod evidenter antiputridum est.

Nimiam salivationem, quam Cel. SCHLEGER (d)
 ope hujus remedii stitit non miramur, si considera-
 mus nimis dissolutos humores, (inde enim provenit
 salivatio) laxitatem induxisse vasis & hinc omnia,
 quæ tonum restituunt, potuisse nimia huic excretioni
 succurrere.

Huc & pertinet diabetes ætate confecti, de quo
 loquitur idem (e) a laxitate vasorum renalium orta

C 2

&

(c) *Systema Med. Rat.* Tom. I. p. 467.

(d) *l. c. pag. cit.*

(e) *l. c. pag. cit.*

& Quassia ope correcta, contra quam & *III. VAN SWIETEN* (f) commendat, quaecunque vasa renalia roborant.

○ Nec hic reticere deceret *LINNÆANAM* (g) observationem, qua Quassia ope retropulsam ad pectus & abdomen podagram feliciter curavit; vel enim tantam materiae copiam adfuisse velis, ut omnis in solitos articulos determinari non potuerit; vel admittas cor adeo debile, ut ad remotissimos articulos materiam propellere non potuerit; vel viscus laxitate peccans, ad quod materies tanquam ad minus resistentem partem ruerit; quid Quassia efficacius exhiberi potuit, remedio & cor & arterias stimulante, remedio evidenter & tonico & maxime ad attenuandam podagricam materiam apto, ut inferius dicetur.

§. IX.
QUASSIA DEBILIS VENTRICULI TONUM RESTITUIT.

Stimulandi vis, quam amara exercent in linguam, quam & cor & arterias experiri (h) evicimus, & in
ventri-

(f) *Comm. in Boerh. Aph. T. II. p. 274.*

(g) *l. c.*

(h) *Paragraph. præced.*

ventriculo & in intestinis debere suas agere partes evidens est, hinc semper ad tonica amara sunt allata & stomacho ab omni tempore dicata. En *Cel. LINNÆI* (i) de amarorum virtute sententia: » Amara » in solida agunt roborando, hinc tonica vocantur: » stomachica sunt, appetitum augent, digestionem » promovent, nauseam tollunt. »

Eadem nunc vi pollere Quassiam & ex antecedentibus inferri potest, & per omnium, qui hactenus de ea scripsere, autorum experimenta patet. Anno 1763 ejus statim usum cum vix esset detecta expertum esse LINNÆUM (k) in colica nulli remedio cedenti legimus; digna sunt TISSOTI (l) verba, quæ apponantur: » Les experiences, que j'ai fait m'ont » persuadé que ce nouveau bois est peut-être su- » périeur au Kina quand il s'agit de redonner de » la force à un estomac affoibli, de retablir les di- » gestions, de dissiper des flatulences, de remedier » à des constipations qui viennent de foiblesse, ce » qui le rend très utile aux Gens des Lettres; » &

C 3

coïn-

(i) *Amœn. Acad.* T. II. p. 382.

(k) *Amœn. Acad.* T. VI. p. 428.

(l) *la santé des Gens de Lettres* p. 224.

coïncidunt cum his verba, quæ in VALMONT DE BOMARE *Dict. univ. d'Hist. Nat.* (m) occurrunt : „sa grande amertume me fait croire, que c'est un „très bon stomachique, qui pourra être utile dans „la medecine.” Idem loquuntur *Exp.* SCHRA- DER (n) & *Ill.* GESNER (o). Efficacem hanc Quassia tonum restituendi virtutem quoque SCHLEGER (p) in virgine fluore albo benigno affecta expertus est, quæ simul vomitu vexabatur & appetitu plane prostrato laborabat, nec id mirum cum hoc remedium & visciditates, ut vidimus, attenuet & obstructions tollat, communes fluoris albi benigni fontes. Huc & pertinet ejus effectus in debilitate maxima post dysenteriam superflite quo usus in semetipso feliciter *Illustr.* HALLERUS (q) est.

§. X.

AMARA QUASSIA RESOLVIT.

Quam mox cor, arteriasque stimulantem vidimus Quassiam, quam tonicam, atque roborantem mox confi-

---

(m) T. IX. p. 419.

(n) Berlin. Samml. T. II. p. 174.

(o) Samml. von Betr. aus der Arzeneygel. und Naturkunde, Nördf. 1771. T. II.

(p) Berlin. Samml. T. II. p. 161.

(q) *Præf. ad Pharm. Helv.* p. 10.

consideravimus, eam in fluida resolvendo agere nunc demonstrabimus, & quod omnis Medicorum Græcorum schola uno ore clamavit, explicare tentabimus. „ Amaritudo, inquit GALENUS (r) ipsa sua natura „ crassa ac lenta incidit, crassitieii averfatur, ” & alio loco (s) „ Amarum meatus purgat, abstergit, „ extenuat, incidit humorum crassitiem.” Idem ORIBASIVS (t), ÆGINETA (u), AETIVS (x), iisdem fere verbis dixere.

Resolvendi vii pollent ea corpora, quæ humoribus applicata, eis majorem fluiditatem conciliant. Fit illud, docente Pathologia, vel partes aquosas interponendo inter partes crassamenti, vel irritando solida, id est augendo eorum vim in fluida, unde minus crassamenti partes sese attrahere possunt, vel propria quadam qualitate, quæ eadem est, cum viribus menstruorum, spissamenti partium nexum debilitando & tollendo; sed amara intendere vim cordis & articularum supra est evictum, quod propria qualitate pene-

---

(r) de Alim. Fac. L. II. C. 66.

(s) de simpl. Med. Fac. L. V. C. 25.

(t) Medic. Collect. Lib. XIV. Cap. V.

(u) de re Medica Lib. VII. Cap. I.

(x) Tetrabibl. I. Serm. I. p. 5.

penetrent in cohaerentes fluidorum partes, omnium
 feculorum observatione fundatur, & ulterius patet,
 ex eo quod natura sua accedant ad salium indolem; &
 uti jamjam dixit AETIUS (y) „ Propinquus amaro
 fit falsus sapor, » quodque deficienti inertive bili sem-
 per substituantur amara & teste LINNÆO (z) amara
 sua amaritie accedant ad bilem.

Rebus ita constitutis, nonne Quassia amara omni
 jure ad resolventia relata est, & ab *Ill. SCHLEGE-
 RO* (a) cum successu data in Arthriticis podagricis-
 que doloribus, ut & in lue venerea, totidem morbis
 ab humorum nimia densitate oriundis, una cum ligno
 Quajaco, Sarsaparilla & Mercurialibus præparatis;
 certe non ignoravit LINNÆI (b) circa amara effa-
 tum, quando dicit: „ Amara, morbis qui acido
 „ foventur, uti arthritis, Querquera, inserviunt. ”
 Insignem ejus contra podagricos dolores effectum
 demonstrat quoque observatio a *Cel. VALMONT DE
 BOMAR* suo *Dictionario* quod *Dictionnaire raisonné
 d'Hist. Nat.* vocat (c) inserta.

Eandem

(y) *l. c.*   (z) *Amœn. Academ. T. II. p. 383.*
 (a) *l. c. p. 162.*   (b) *l. c.*   (c) *T. IX. p. 419.*

Eandem resolvendi vim Quassia, cum omnibus reliquis amaris communem, manifestam experta etiam est omnis morborum cohors, ab obstructionibus in systemate Venæ Portarum & vasorum Mesaraicorum ortum ducens, uti apoplexia symptomata, de qua loquitur SCHLEGER (*d*), hydrops cujus *idem* (*e*) facit mentionem, Colica (*f*) ab hæmorrhoidibus vesicæ proveniens, quam febris comitata est, & multæ febres, quas specificè curavisse aiunt, de qua autem re plura proferemus infra. Novit etiam hanc Quassia virtutem Cl. GESNER (*g*) contra obstructiones eam commendans. Quod vero amara præcipue obstructionibus abdominis sint dicata, GALENI (*h*), hæc verba testantur: „ amara lienem, jecur, „ renes, expurgant &c.” & alio loco (*i*). „ A- „ mara abstergunt & expurgant in jecinore obstructio- „ nes.” Ipse præterea LINNÆUS (*k*) „ Amara Hypo- „ chondriasi, hydropi” infervire asserit.

D

VIS

(*d*) l. c. pag. 162.

(*e*) l. c. p. 161.

(*f*) *Linnaei Amenit. Acad.* T. VI. p. 428. Observ. 3.

(*g*) *Samml. v. Betracht. aus der Medic. und Naturk.* 1771.

(*h*) *de simpl. alim. fac.* L. VIII.

(*i*) *de simpl. Med. fac.* L. V. Cap. II.

(*k*) *Amenit. Acad.* T. II. p. 383.

VIS QUASSIÆ ANTHELMINTICA.

Plantas amaras in auferendis vermibus insigni facultate esse præditas, nemo unquam Medicorum in dubium vocavit. In modo vero quo sunt vermibus adversæ non adeo consentiunt.

Multi veterum Græciæ (l) Medicorum affectu ab iis necari vermes asseruerunt. Sed negat id Ill. VAN SWIETEN (m), cum reperiantur vermes in duodeno intestino, in quod per ductum communem depluit amarissima bilis, cum etiam visi sint vermes in hepate, bilis officina, & in ipsa cystide fellea ovis (n). Evicere præterea Experientissimorum TORTI (o) & COULET (p) instituta tentamina, » nullum inveniri liquidum, adeo amarum quod » amaritie sua vermes extinguere posset: immo ex » opposito, eos semper & vivaciores & vegetiores » in talibus liquidis fieri.” Hinc

(l) GALENUS ait: “Amaritudine necantur lumbrici.” de simpl. Alim. facult. L. VI. &c. & “Amara nequaquam vermes & alia animalia gignere” AETIUS asserit. Tetrabibl. I. Serm. I. p. 5.

(m.) Comment. in Boerh. Aph. T. IV. §. 1371. p. 730.

(n) le CLERC Hist. Lumbr. lat. p. 94.

(o) Therap. Spec. Febr. L. V. C. 6. p. 305. & 308.

(p) Tract. de Ascar. & Lumbr. lat. p. 32. 33.

Hinc cum *Ill. VAN SWIETEN* (q) vim anthelmin-
 ticam amaræ nostræ Quassia potius inde deducimus,
 quod mucum peccantem, eorum nidum & corrigat,
 & ejus ortui resistat, idque tam roborando viscera pri-
 mæ coctionis & leucophlegmaticam corporis cache-
 xiam, quæ verminosis favet, emendando quam vi
 sua resolvente mucum attenuando. Hancque opi-
 nionem eo lubentius amplectimur, cum hac ratione
 non opus sit ad aliquod vaporosum principium recur-
 rere a quo *Ill. ROSÉN VON ROSENSTEIN* (r) virtu-
 tem anthelminticam quorundam amarorum deduxit.

Quam mox per theoriam evicimus Quassia vir-
 tutem, experientia confirmatam licet Chinæ inferio-
 rem legimus in egregio *TISSOT* tractatu *de la Santé
 des Gens de Lettres* (s).

§. XII.

QUASSIA EST ANTISEPTICUM.

Prætereunda nobis non est amarorum ea qualitas,
 qua motui destructorio corporum sive ille a putrefa-
 ctione,

(q) *l. c.* p. 729.

(r) *von den Kinderkrankheiten*, p. 413. & 435.

(s) p. 224.

Etione, five a fermentatione procedat resistunt, lateat licet modus, quo huic motui sese opponunt. Qualitas omni ævo nota & recentioribus temporibus extra omne dubium posita. Respondent quippe *Illustr. PRINGLI* (t) & *Cl. MACKBRIDE* (u) evidentissima observata assertis *GALENI* (x) dicentis: « Minime » omnium amara putrescunt, » & *AETHI* (y) idem pronunciantis: « Ægerrime amara putrescunt. »

Quale amarorum principium tanta præditum sit virtute, non est hujus loci examinare; id modo adjicimus, Quassiam nostram & hoc respectu amarorum qualitatibus gaudere, easque tam in experimentis probasse, quæ mox adducemus, quam in morbis, qui fomitem putrem pro causâ agnoscunt.

Endemiæ Surinamensium febres, quas specificè; ut credidere, curavit nostra Quassia teste *Cel. LINNÆO* (z) & unde primam nominis famam duxit, huc certe referri merentur, idque eo magis cum
hancce

(t) *Appendix ad Observation on the Diseases of the armies. London 1764.*

(u) *Versuche. Zürich. 1766,*

(x) *de simpl. Med. Fac. L. IV. C. 20.*

(y) *Tetrabibl. I. Serm. I. p. 5.*

(z) *l. c. p. 420.*

hancce gloriam etiam in aliis a putri fomite sustentatis morbis probaverit. Diarrhœæ colliquativæ, febresque putridæ, quas hoc lignum teste SCHLEGER (*) sustulit, hujus loci sunt & videtur sane nostrum medicamentum in his morbis eo magis laudandum, cum non modo vi evidenter antiseptica ulteriori corruptioni resistat, insignem virium torporem individuum putridarum febrium comitem etiam tollat & sic naturam & ferendo & superando morbo parem reddat.

§. XIII.

*EXPERIMENTA CUM QUASSIA
INSTITUTA.*

Quo vis Quassiae antiseptica magis pateret, & quo certiores evaderemus, qua ratione eadem illam qua Cortex Chinæ gaudet, sive vincat, sive æquet, sive sequatur, sanguinem bovinum, carnem bovinam, lac vaccinum, Oleum Olivarum, Axungiam Porcinam, Vinum cum duplo aquæ in qua Quassia per tempus infusa erat, suboctuplo Quassiae in pulverem redactæ, duplo infusi Corticis Chinæ cum

D 3   aqua

(*) L. c. p. 162.

aqua facti, & octava eorum ponderis parte Corticis Chinæ in pulverem comminuti, eodem tempore & in eodem conclavi per duos continuos menses detinimus, junximus quoque de singulis substantiis portionem, cui nihil erat adjectum, ut pateret, quid patiantur per se, quomodo per Quassiam & Corticem Chinæ contra corruptionem, in quam ex sua natura ruunt defendantur, num hæc ambo in substantia adhibita majorem efficaciam habeant, quam eorundem principia quæ aquam subeunt: per omne tempus, quo hæc observationes instituebantur, calor obtinuit, qui infra septuagesimum gradum Thermometri FAHRENHEITIANI nunquam descendit, octuagesimum nunquam excessit.

Secundo jamjam die sanguis foetuit, quarto ad summum ascendit foetor, septimo imminui coepit, decimo sexto totus disparsens, sanguinis principia quæ volatilia reddi possunt, omnia jam ablata esse ostendit.

Tertio jam die tam is qui infusum Quassiae habuit, quam is cui pulvis Quassiae adjectus fuit, male oluit, decimo septimo die is cui infusum Quassiae affusum fuit,

fuit, decimo pulvere mixtus ad summum foetorem pervenere.

Quarto die is qui cum infuso corticis Chinæ mixtus erat, cuticula testus occurrebat, qui autem pulverem Chinæ habuit, proprio qui ad illum quo gummata ferulacea gaudent odore accedebat corruptionis incipientis indicia stitit; nono die ille, septimo hic mucore tegi coepit, neuter unquam putridum emisit odorem.

Caro secundo die acidum spiravit, tertio putredinem olere, octavo in tabum diffluere & maxime foetere coepit.

Tertio die ea, quæ infusum Quassiae & Chinæ habebant, acidum oluerunt, & quidem hæc evidentius quam illa, eodem die ea, quæ Quassiam & Corticem in substantia continebant foetoris indicia, & illa præ hac evidentiora dederunt, quarto die mucor carnem quæ infusum Quassiae, nec non illas quæ Chinam tam infusam quam pulverisatam habuerunt, textit, ea cui Chinæ infusum junctum fuit, acidulum adhuc, illa cum infuso Quassiae putridum, quæ autem pulverem Chinæ habuit mucidum odorem

rem naribus stitit; nono demum die putredinis indicia dedit, decimo sexto pessimam mephitim exhalare cœpit.

Quinto jam die caro cum infuso Quassia pessime oluit, duodecimo in tabum diffluit, æque ac ea quæ infusum Chinae habuit, undecimo maximus fœtor in illa surrexit cui pulvis Quassia erat adjectus.

Lac quod secundo die sponte cogebatur, eadem ratione sese gessit, tam pulveri Quassia quam illi corticis Chinae permissum; spontaneum neutiquam, id quod Quassiam habuit minus, quam id, quod pulverem Chinae receperat, acidum spiravit; infusa tam Quassia quam Corticis secundo jam die lactis partes a se mutuo secedere coegerunt; tertio die mixturae quæ infusum Quassia & pulverem Corticis habuerunt, nullo ulterius acido nares stringebant; quarto tam lac sincerum, quam utrumque quod Quassiam vel Chinam acceperat, mucore tegebantur, nono id quod infusum Chinae habuit mucorem contraxit; proprius erat, quem quinto die lac cum infuso Quassia induerat odor, is aloen multum referebat;

ferebat; octavo die lac, duodecimo id quod infusum Chinæ habuit, decimo tertio id, cui infusum Quassiaæ adjectum fuit caseum redoluerunt; decimo tertio die lac, decimo nono id quod pulverem Quassiaæ habuit putridum olere cœperunt, vigesimo quarto id cui infusum Quassiaæ erat junctum, trigesimo tertio id quod pulverem Chinæ receperat; id cui infusum Chinæ erat adjectum vigesimo octavo die mucum recepit & hunc semper, nunquam putridum redoluit usque ad quadragesimum sextum diem, quo præter parum terræ quod remansit, omne in auras abierat.

Oleum Olivarum sexto die, æque ac id, cui pulvis Chinæ adjunctus erat rancidum cœpit olere, decimo tertio hic odor obtinuit in illo, quod pulverem Quassiaæ habuit, vigesimo quarto in eo cui infusum Quassiaæ adjectum fuit, vigesimo sexto hic odor etiam obtinuit circa oleum, quod infusum Chinæ receperat, sed id in universum fuit observatum, rancorem olei quod Chinam habuit, illo quod Quassiam receperat fuisse minorem.

Axungia demum vigesimo die cœpit rancida
E evadere

evadere , æque ac ea cum pulvere Chinæ & quæ pulverem Quassia habuit; illa cum infuso Quassia vigesimo quarto, illa cum infuso Chinæ sexto jam die mucum recepit, nunquam per duos integros menses evasit rancida; id autem observavimus, quod rancor, qui in mixtura cum pulvere Chinæ surrexit, evidenter minor fuerit quam is, qui in Axungia cum Quassia mixta obtinuerat; nec id reticendum esse ducimus, quod quadragesimo die omne infusum Quassia Axungia adjectum fuerit exsiccatum, cum & quinquagesimo sexto die de infuso Chinæ evidens portio adhuc fuerit superstes.

Vinum quarto die cuticula tegebatur & acidum spirabat, sexto evidentia novæ fermentationis signa dedit, dum flocculi albi per illud ferebantur. Mixtura quæ infusum Quassia & pulverem Chinæ habuerunt, eadem plane ratione se gesserunt, quinto die aceti odor observabatur in vino, quod pulverem Quassia receperat & sexto in illo cui infusum Chinæ erat adjectum, illud duodecimo, hoc decimo quarto die flocculos albos exhibuit. Vinum per se, id quod infusum Quassia pulveremque Chinæ habuit

habuit vigesimo, decimo septimo id cui infusum
 Chinæ commixtum erat, & trigesimo secundo de-
 mum id cui pulvis Quassiae adjectus fuit in Vappam
 abiit.

Evidens igitur est ex his experimentis, Quassiam
 omnino corruptionem tam vegetabilem quam ani-
 malem arcere, sed hanc ejus vim antisepticam illa
 Corticis Chinæ omnino esse inferiorem in moranda
 putredine animali; eo quoque, quod infusum Chinæ
 præ ejus pulvere in hac virtute magis eminere vi-
 deamus & id secus obtineat circa Quassiam, novum
 surgit argumentum, quod Cortex Chinæ, Quassiae
 in morbis putridis sit anteponendus, cum utrumque
 medicamentum non in substantia sanguinem possit
 subire, sed illa modo eorum principia, quæ a men-
 struis chylopoieticis, aquosis, ut nemo ignorat, pos-
 sunt inde recipi.

§. XIV.

*QUASSIA RESPECTU VIS FEBRIFUGÆ INFE-
 RIOR CHINÆ EST.*

Consideravimus Quassiam tamquam remedium
 amarum; ejus virtutem roborantem, tonicam, re-
 solventem, anthelminticam, antiputridam perpen-
 didimus,

dimus, quæritur nunc, num propria quadam & characteristica qualitate gaudeat, per gustum non detegenda & diversa ab eis, quæ omnibus amaris communes sunt.

Specifice febres intermittentes curare ajunt præeunte *Cel. LINNÆO* (a) omnes fere, qui huc usque de Quassia scripsere, autores *Clar. SCHLEGER, SCHRAEDER, GESNER, &c.* cum vero eis contradicant *Cel. TISSOTI* aliorumque haud minoris nominis virorum observata, inter quæ & illa, quæ in hac Civitate repetitis vicibus instituta sunt referre decet, quid nobis hac de re videatur, id qualecunque sit, apponemus.

Confugisse Medicos pro curandis febribus intermittentibus ad amara tanquam ad firmissimam anchoram, antequam Chinæ usus innotuit, notum est inter omnes. Aloen amarissimam opposuit huic morbo *GALENUS* (b) & vix excitari amarum poterit, quod non ad has febrium species fuerit adhibitum, licet non semper cum eodem felici eventu. Ita ut *LINNAEUS* (c) de amarorum qualitatibus verba injiciens, de eis referat, quod sint quodammodo
Chinæ

(a) *l. c.* p. 427.

(b) *de Comp. Med. sec. loca* L. VIII. Cap. II.

(c) *Amæn. Acad.* T. II. p. 383.

lubentius, cum quæcunque de ejus noxis fuerint allata, & quotidiana experientia & doctissimis BADI (*l*), STURMII (*m*), MORTONI (*n*) omniumque fere sanorum practitorum scriptis efficacissime fuerint profligata.

Quæritur ergo, quomodo curèt Cortex Peruvianus febres intermittentes? Nonne eodem modo, immo efficacius id efficit Quassia? Proximam intermittentium sedem hæere in encephalo, docent prima ingruentis paroxysmi phænomena; docent convulsiones, quibus paroxysmi tempore solent affligi mobilissimi generis nervosi infantes; docent animi affectus, qui soli sufficiunt ad excitandas febres; docent paralyses, epilepsiæ, morbi systematis nervosi per febres sanati felicissime; docent curæ febrium per inunctionem spinæ dorsi ope unguentorum aromaticorum; docet febris illa species, quæ non invadit cum rigore & horrore, sed cum iis symptomatibus, quæ apoplexiam comitari solent, & plura alia quæ hic referre nimis esset longum. Sed agere, licet modo nobis ignoto corticem Peruvianum in
systema

(*l*) *Anastaf. Cort. Peruv. Lond. 1663. Cap. 20.*

(*m*) *Cortic. China Descript. Hag. 1681.*

(*n*) *Pyretol. Exerc. I. C. 7. p. 45. sq.*

systema nervosum, demonstrat insignis ejus usus in periodico morbo quocunque; insignis ejus effectus in roborando systemate nerveo; insignis ejus virtus in compescendo spirituum motu; insignis successus in hysteriis hypochondriacisque malis, teste SYDENHAMO (o).

At nunc si quæris, annon eodem modo agat Quassia; id asseverare nulli auderemus; nihil tale concludere nobis saltem contigit ex omnibus observatis, quæ omni studio & collegimus & comparavimus, hinc omni seposito autoritatis præjudicio, ne conferendam, minus adhuc præferendam Cortici Peruviano Quassiam esse, asserere audent. Febres tamen intermittentes curasse aiunt haud ambiguæ fidei autores. Id nec nos negamus, sed habet hoc Quassia cum Gentiana, Chamomilla, Carduo Benedicto, Absinthio, Hyssopo multisque aliis aperientibus & attenuantibus commune, nam & nobis hæc videtur cum *III. VAN SWIETEN* (p) generalis curandi febres methodus, ut major fiat solutio humorum, ut blandis stimulis aromaticis, motu, frictionibus augeatur humorum per vasa circulus & sic omnia expediantur corporis emissaria, quo liberius possint exire illa, quæ per febrim ipsam subacta, variis viis expelli solent; nec inficias imus, vitia in systemate Venæ Portarum hærentia creberrime fomitem præbere, quo febris & accen-

---

(o) *Dissert. Epist.* p. 519.

(p) *Comm. in Boerh.* T. II. §. 758. p. 544.

accenditur & sustentatur, & in tali casu sunt omnia amara, ita & Quassia non sine successu adhibebitur.

§. XV.

ADHIBENDI FORMA.

Quassiam adhibendi formam quod attinet, ea in remedio quod a sola amaritie dijudicari debet, non adeo arctis limitibus inscribenda videtur testibus iamiam ante nos *Ill. LINNÆO* (*q*), *SCHRADERO* (*r*), *GESNERO* (*s*), aliisque.

Varium posse esse modum dicit loco citato *LINNÆUS* idque minus nos miramur, qui & gummosas partes amaras id est efficaces experti nostra analysi sumus.

QUASSI Tincturam spirituosam dedit Surinamensibus; Europæi, qui calidis remediis rarius utuntur, *LINNÆI* vestigia prementes infusa aquosa præscribunt & ad drachmam unam Ligni, libram unam aquæ sumunt, id in digestionem per horulam relinquunt & aliquoties de die unciam unam exhibent. Quibus vinum vel in deliciis est, vel qui tonicam ejus virtutem augere desiderant, hoc lignum cum eo digerunt. Compendium certe facere posset & amarissimum & succis nostris solubile aquosum extractum vel sub forma pulveris vel illa pillularum exhibendum.

(*q*) *Amanit. Acad.* T. VI. p. 427.

(*r*) *Berlin. Samml.* T. II. p. 176. & 177.

(*s*) loco citato.

Strasbourg, Med. Diss., 18

ULB Halle
008 564 809

3

WIP

LIGNI QUASSIÆ

EXAMEN

10

PRO LICENTIA

GRADUM, HONORES ATQUE PRIVILEGIA

DOCTOR

SOLEMN

D. XXVI.

PETRUS M

ARGENTORAT

